

Luontoselvityksen jatkotyö Nupurinkallion kaava- aluetta varten

Espoon kaupunki

Sirkka-Liisa Helminen

Kirsi Jokinen

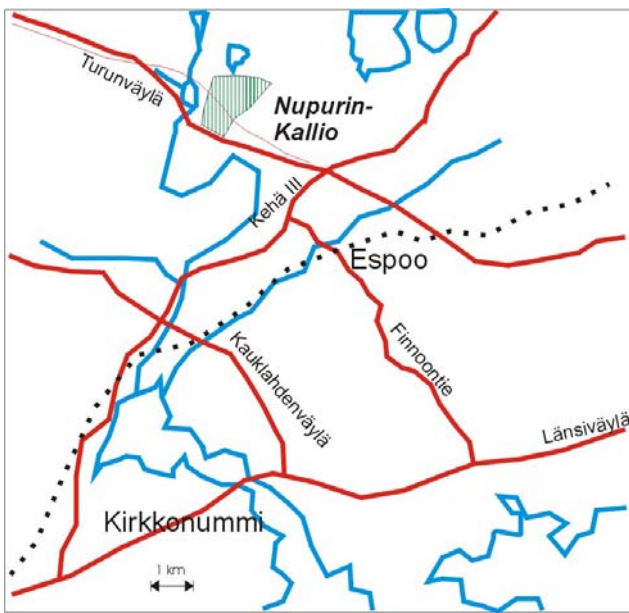
Ympäristötutkimus Yrjölä Oy 2010

Sisällysluettelo

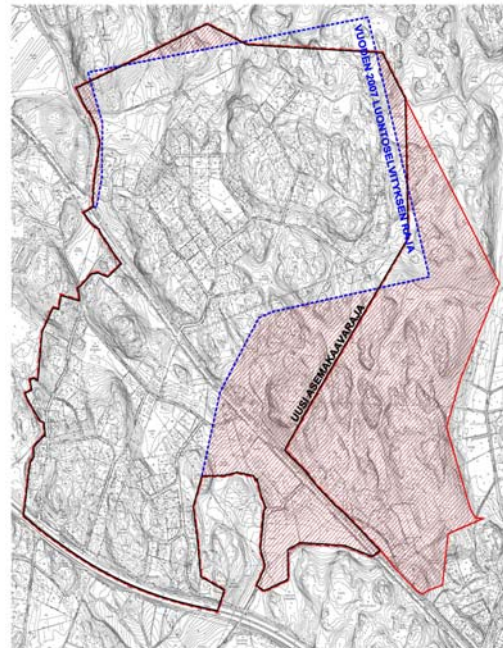
1. Johdanto.....	3
2. Liito-oravaselvitys.....	4
2.1 Menetelmät	4
2.2 Tulokset.....	4
2.3 Suositukset maankäytölle.....	6
3. Pähkinäpensaskartoitus	8
3.1 Tavoitteet ja menetelmät.....	8
3.2 Tulokset.....	8
3.3 Suositukset	9
4. Kirjallisuus	10

1. Johdanto

Nupurinkallion asemakaava-alueen luontoarvot selvitettiin vuonna 2007 (Ympäristötutkimus Yrjölä 2007). Asemakaava-alue on kuitenkin nyt laajentunut eikä laajennusalueilta ole olemassa aiempaa luontoselvitystä. Tämän selvityksen tarkoituksena oli selvittää tärkeimmät luonto-arvot niiltä kaava-alueen osilta, jotka eivät sisältyneet vuoden 2007 luontoselvitykseen (kuva 1-2). Lisäselvitysalueen koko on yhteensä noin 60 ha. Luontoselvitykseen sisältyi liito-oravaselvitys ja pähkinäpensasesiintymien kartoitus.

Kuva 1-1. Nupurinkallion tutkimusalueen sijainti.

Kuva 1-2. Nupurinkallion tutkimusalue (ei mittakaavassa). © Espoon kaupunki

2. Liito-oravaselvitys

Sirkka-Liisa Helminen

2.1 Menetelmät

Liito-oravainventointeja voidaan ohjeiden mukaan parhaiten tehdä maaliskuun lopun ja kesäkuun alun välisenä aikana (Hanski ym. 2001, Sierla ym. 2004 ja Södermann 2003). Inventoinnissa etsitään ulostejälkiä lajille sopivista metsistä. Löydettyiltä reviireiltä paikannetaan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat. Raportti sisältää liito-oravakartoituksen tulokset, esiintymien kuvaukset ja suositukset maankäytön suunnitteluun. Esiintymät rajattiin liitekartoille. Myös liito-oravalle sopivat metsäalueet rajattiin, jotta tulevaisuudessa voidaan ottaa huomioon reviirien mahdolliset maantieteelliset muutokset.

Nupurinkallion liito-oravaesiintymät inventoitiin huhtikuussa. Talvi oli runsasluminen ja lunta riitti metsässä pitkään huhtikuulle. Alueella kartoitettiin liito-oravalle sopivan näköiset metsäalueet ja merkittiin GPS-paikantimen avulla kartalle puut, joiden alta löydettiin jätöksiä. Liito-oravan jätökset erottuvat keväällä hyvin muusta biomassasta keltaisen värinsä vuoksi. Lisäksi ympäriltä rajattiin liito-oravalle sopiva metsikkö. Löydösten ja havaintojen perusteella voidaan tulkita myös viheryhteystarpeita.

2.2 Tulokset

Kevään 2010 inventoinneissa tehtiin havaintoja liito-oravista aikaisempien tiedossa olevien esiintymien lähialueilta, sekä lisäselvitysalueen itäisestä reunasta (kuva 2-1).

Kohde 1 sijaitsee pellon reunassa. Alueella on runsaasti paksuja haapoja sekä suuria kuusia. Papanoita löytyi runsaasti sekä haapojen että kuusten juurilta. Metsäalue on selvästi liito-oraville tärkeä pesimä- ja levähdyspaikka. Metsikössä on myös paljon ruokailuun sopivia nuoria lehtipuita. Nupurintien varrella suuren kuusen juurelta löytyi muutama papana. Alue ei ole tältä kohdista kovin sopiva liito-oravalle, mutta se saattaa käyttää suuria kuusia liikkumiseen.

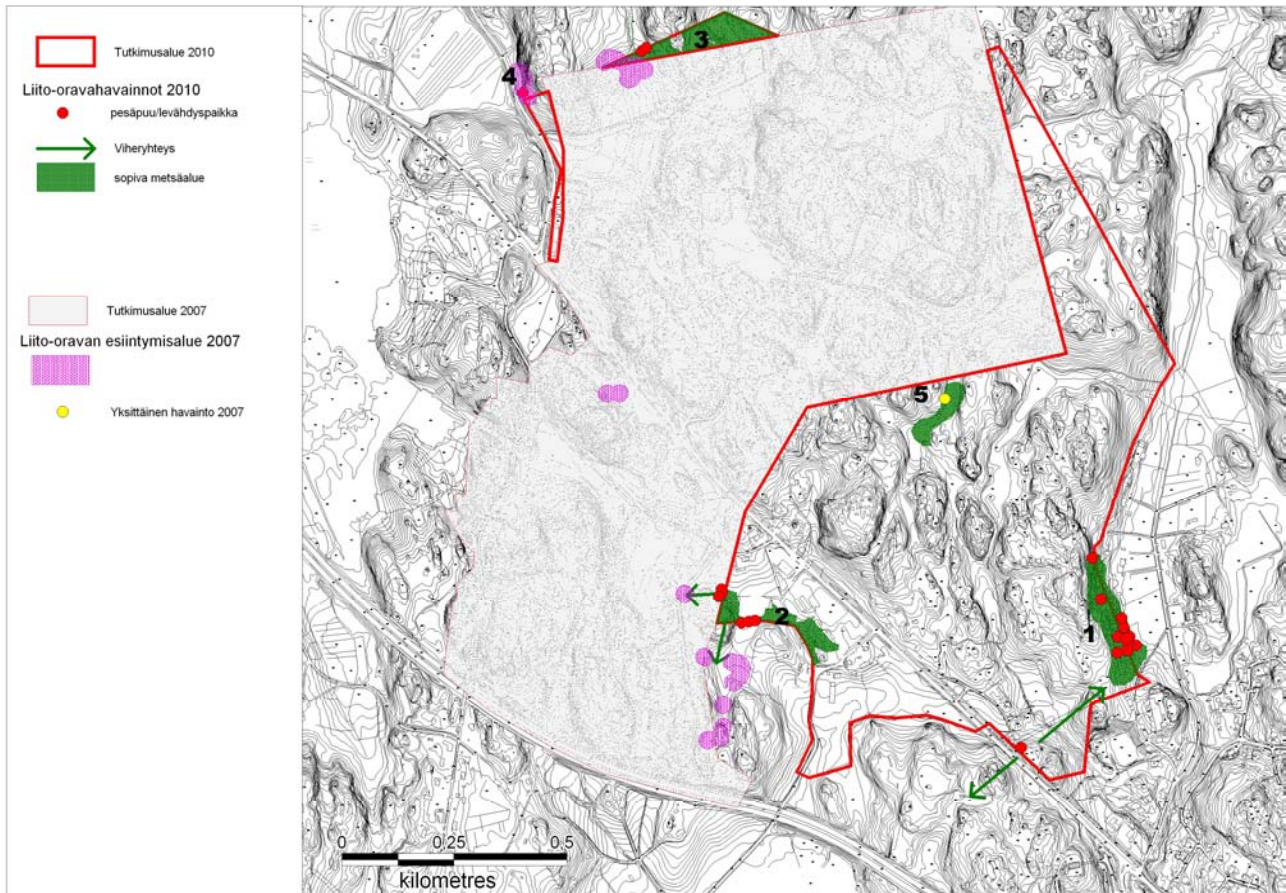
Kohde 2 on jatkoa vuonna 2007 löydetylle liito-oravaesiintymälle. Pellon reunalla sekä rinteessä on runsaasti kolopuiksi sopivia haapoja, joiden alta löytyi liito-oravan papanoita.

Kuva 2-1. Kohde 2.

Kohteiden 3 ja 4 löydökset ovat myös jatkoa vuonna 2007 löydetyille esiintymille. Papanoita löytyi paksujen haapojen ja suurten kuusten juurilta. Liito-oravien elinympäristö levittäytyy todennäköisimmin pohjoiseen Nuuksioon päin, missä on suuri liito-oravapopulaatio. Kohteessa 4 liito-oravalle sopiva metsikkö alkaa tutkimusalueen ulkopuolella.

Kohteessa 5 on vuonna 2007 tehty yksittäinen liito-oravahavainto. Aluetta ei tuolloin inventoitu tarkemmin. Tässä selvityksessä alue tarkastettiin, mutta havaintoja liito-oravasta ei tehty. Alueella on suuria haapoja ja kuusia, joten liito-oravan esiintyminen alueella on todennäköistä.

Kuva 2-2. Liito-oravaesiintymät Nupurinkallion alueella.

2.3 Suositukset maankäytölle

Liito-orava on EU: luontodirektiivin liitteen IV(a) laji, jonka perusteella liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Liito-oravalle sopivat metsiköt on säilytettävä (kohteet 1-5). Nupurintien pohjoispuolella olevan löydöksen perusteella suuria kuusia olisi hyvä säilyttää, koska liito-oravat käyttävät niitä todennäköisesti liikkumiseen.

Kuva 2-3. Nupurintien molemmin puolin olisi hyvä säilyttää suuria kuusia, jotta liito-oravat pystyvät liittämään tien yli.

3. Pähkinäpensaskartoitus

Kirsi Jokinen ja Sirkka-Liisa Helminen

3.1 Tavoitteet ja menetelmät

Selvityksen tavoitteena oli kartoittaa mahdolliset pähkinäpensasesiintymät selvitysalueella ja rajata ne kartalle. Pähkinäpensaita etsittiin keväällä liito-oravaselvityksen yhteydessä ja löytyneiden pähkinäpensaiden sijainti tallennettiin GPS-paikantimeen kesän maastokäyntiä varten. Toinen maastokäynti alueelle tehtiin 28.7.2010, jolloin pähkinäpensasesiintymä tarkastettiin ja rajattiin kartalle. Esiintymää arvioitiin ympäristöhallinnon ohjeiden mukaan (Pääkkönen & Alanen 2000).

3.2 Tulokset

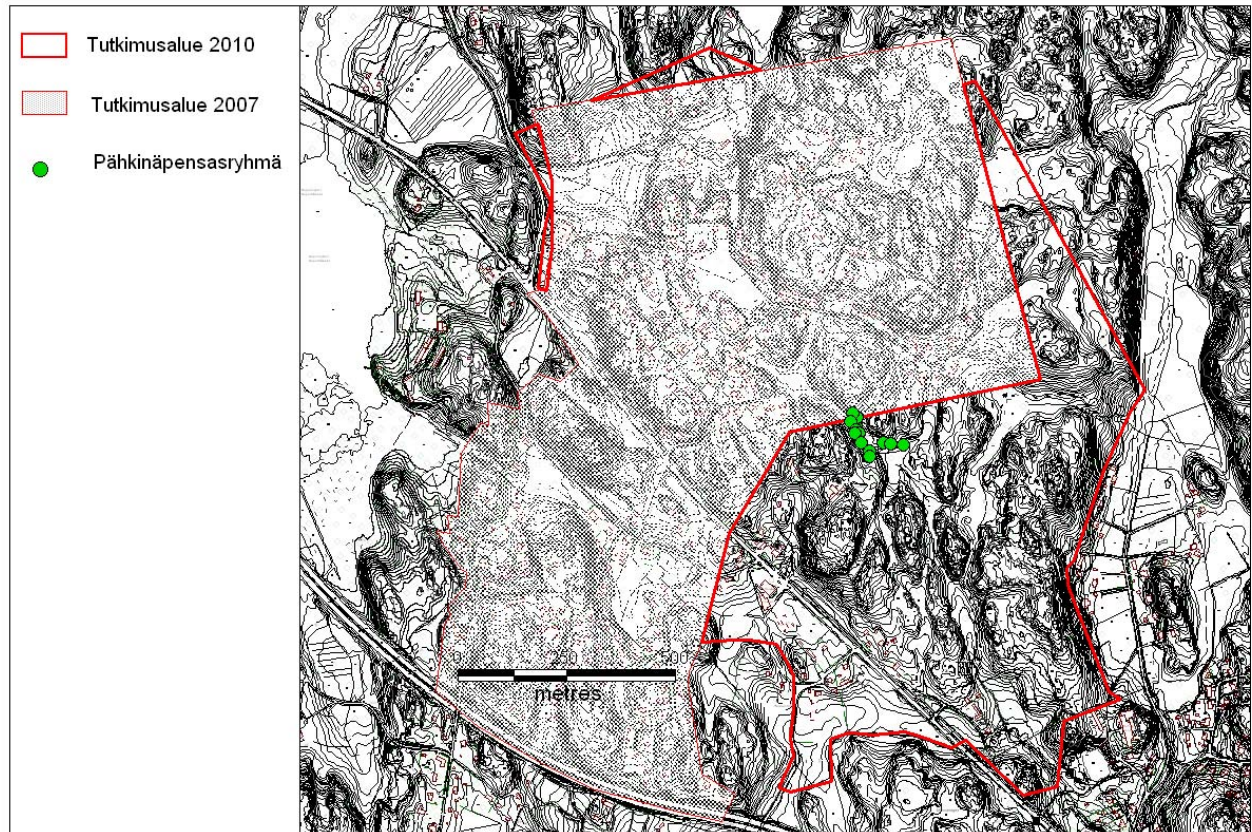
Selvitysalueelta löytyi yksi pähkinäpensasesiintymä (kuva 3-1, 3-2). Esiintymä sijaitsee pienen, kesällä kuivan, puron tuntumassa mäkien rajaamassa laaksossa. Metsä alueella on kuusivaltaista lehtomaista kangasta. Pihlajan osuus metsässä on suuri. Puron varressa kasvillisuus on kapealla kaistaleella varsin rehevää saniaisvaltaista puronvarsilehtoa. Huomionarvoista on, että mäkien rinteillä kasvaa runsaasti lehmusta. Suurin osa lehmuksista on pensasmaisia ja varsin pieniä. Suurempia, runkomaisia, lehmuksia kohteessa kasvaa 8 yksilöä. Muista jaloista lehtipuista kohteessa kasvaa muutamia vaahteran taimia sekä yksi pieni tammi. Luonnonsuojelulain luontotyyppin kriteerit täyttäviä vähintään kaksi metriä korkeita tai leveitä pähkinäpensaita (pähkinäpensaiden koko arvioitu) kasvaa kohteessa noin 42 kappaletta (kuva 3-1). Tosin osa pensaista kasvaa aivan nyt tutkitun alueen rajalla tai hieman sen ulkopuolella. Lisäksi kohteessa kasvaa joitain pienempiä pähkinäpensaita. Useissa pähkinäpensaissa on lahoavia oksia. Kenttäkerroksen runsaimmat lajit ovat mustikka ja sananjalka. Varsinaista kasvillisuusselvitystä tutkimukseen ei kuulunut eikä maastossa käyty keväällä siihen aikaan, kun useimmat lehtokasvit kukkivat. Kohde on luonnontilaisen kaltainen, pari polkua kulkee sen läpi ja siellä on muutamia vanhoja kantoja, mutta muuten metsä on saanut kasvaa rauhassa.

Kuva 3-1. Pähkinäpensaikkaa selvitysalueella.

3.3 Suositukset

Pähkinäpensasesiintymä ei täytä luonnonsuojelulain suojellun luontotyypin kriteerejä, koska kohteen kasvillisuus ei ole varsinaista lehtoa vaan lehtomaista kangasta. Esimerkiksi mustikkaa kasvaa kenttäkerroksessa varsin runsaasti eikä vaatelaita lehtolajeja havaittu maastokäynnin aikana. Muuten esiintymä vastaa kyseisen luontotyypin kuvausta. Esiintymä on edustava, luonnontilaisen kaltainen ja pähkinäpensaita kasvaa kohteessa paljon. Huomionarvoista on myös lehmuksen esiintyminen samalla paikalla. Esiintymän säilyttämistä suositellaan. Pähkinäpensaille voisi raivata lisää elintilaa kuusia harventamalla. Kohde voisi myös päästä kehittymään lehtomaisempaan suuntaan jos maaperää happamoittavien kuusien osuus pienenesi.

Kuva 3-2. Pähkinäpensasryhmät on merkitty kuvaan vihreillä palloilla.

4. Kirjallisuus

Hanski, I. & Mäkelä, A. 2001: Liito-oravan (*Pteromys volans*) biologia ja suojelu Suomessa. – Suomen ympäristö 459. Ympäristöministeriö.

Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. – Suomen Ympäristö 742. Ympäristöministeriö. 113 s.

Södermann, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. – Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.